

*ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ: «ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ,
ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΑΓΝΕΙΑΣ
Α΄. Η ΜΥΗΣΗ. Β΄. Ο ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ. Γ΄. Η ΕΞΟΔΟΣ»*
(Εκδόσεις Καστανιώτη, 2000, 2002, 2004)

Μιχάλης Μερακλής

Το τρίτομο αυτό βιβλίο του Γιώργου Μιχαηλίδη αριθμεί (μαζί με τα σχόλια στο τέλος κάθε τόμου) 1.721 σελίδες και καταλαμβάνει ένα ιδιαίτερα μεγάλο (και προπάντων: κατάφορτο από αιματοποτισμένα, σφραγισμένα από δυστυχία συμβάντα) χρονικό διάστημα, σχεδόν μισόν αιώνα νεοελληνικής ιστορίας.

Αρχίζει από μια μέρα του 1935, όταν ένα παιδί, που θα εξελιχθεί στο κύριο πρόσωπο του έργου, είναι δώδεκα χρόνων, και τελειώνει στα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του '70. Μέσα στα χρόνια αυτά το παιδί, έφηβος ήδη, μυείται στο ΚΚΕ κατά το παράδειγμα των μεγαλύτερων αδελφών του (αλλά και του μεγαλύτερου μέρους των κατοίκων της Νέας Ιωνίας), πολεμάει εθελοντής στον πόλεμο της Αλβανίας, παίρνει μέρος στην Αντίσταση, βρίσκεται ανάμεσα στους πρωτομάχους στα Δεκεμβριανά, παράνομος στα μετέπειτα χρόνια, ανεβαίνει στα βουνά στον Εμφύλιο, μετά την ήττα στέλνεται στη Μακρόνησο, κάποτε βγαίνει ευρισκόμενος σε συνεχή παρακολούθηση, παρών είναι και στα γεγονότα του Πολυτεχνείου.

Σ' όλο αυτό το διάστημα, δίπλα στα γεγονότα αυτά, ανδρώνεται σιγά σιγά ένας έρωτας, σχεδόν ασύνειδα στην αρχή, με μια γυναίκα παραπάνω από δέκα χρόνια μεγαλύτερή του, ευαίσθητη, παράξενη, σύζυγο ενός σκαίου βιομήχανου (αυτός θα τα έχει καλά με όλα τα σχήματα εξουσίας που θα έλθουν), ιδιοκτήτη μεγάλου εργοστασίου υφαντουργίας στην περιοχή της Νέας Ιωνίας. Είναι ένας έρωτας ρομαντικός, πιο καλά μυστικός, μυστικιστικός, η επαφή των σωμάτων θα έλθει δίχως βιασύνη. Η γυναίκα θα γίνει εθελόντρια νοσοκόμα στα πεδία των μαχών της Αλβανίας στον πόλεμο, θα βρεθεί ξανά στα βουνά της Ηπείρου, στις τάξεις του Δημοκρατικού Στρατού, θα συναντηθούν εκεί –το θέλησε η σύμπτωση– και τις δύο φορές, οι ιδιότυποι εραστές. Ο νέος, που θα μείνει πιστός στις ιδέες του, αλλά στο βάθος μονήρης πλέον, έχει πια αποφασίσει πως «αν η ζωή είναι ένα μυστήριο που περιμένεις να φωτιστεί, ή είναι ένα τυχαίο, ανόητο γεγονός, μια τυφλή κι ασυνείδητη επιλογή της φύσης, μαζί μ' εκείνη θα ήθελε να ζήσει αυτή τη δοκιμασία». Κι έτσι θα γίνει.

Το μυθιστόρημα-ποταμός βρίθει από δυνατές λήψεις μιας ανάλογης προς την τότε ιστορία ζωής, είναι κι ένα πανόραμα ιδεών, όπως αυτές τις προσέλαβαν και τις εφάρμοσαν στον ομόλογο χρόνο, όπως τις βίωσαν, ερήμην της σχολαστικότη-